

12.10.2024 21. helluntain jälkeisen viikon lauantai

Päivän epistola

”Koska meillä on tällainen toivo, esiinnymme aivan avoimesti, toisin kuin Mooses, joka pani kasvoilleen peitteen, jotteivät israelilaiset näkisi katoavaisen loisteen häviämistä. Heidän mielensä paatuivat. Sama peite pysyy edelleenkin paikoillaan, kun he lukevat vanhan liiton kirjoituksia, sillä vasta Kristus sen poistaa. Yhä vieläkin heidän sydämensä päällä on peite Mooseksen lakia luettaessa. Mutta kun heidän sydämensä kääntyy Herran puoleen, peite otetaan pois. Herra on Henki, ja missä Herran Henki on, siellä on vapaus. Me kaikki, jotka kasvot peittämättöminä katselemme Herran kirkkautta kuin kuvastimesta, muutamme saman kirkkauden kaltaisiksi, kirkkaudesta kirkkauteen. Tämän saa aikaan Herra, joka on Henki.” (2. Kor. 3: 12 – 18)

Paavali kirjoittaa tässä uuden liiton kirkkaudesta ja vanhan ja uuden liiton pappudesta. Hieman ennen hän totesi, että uuden liiton kirkkaus on paljon kirkkaampi, kuin vanhan liiton kirkkaus. Tämän takia hänellä on ”tällainen toivo”. Tämä suurempi kirkkaus saa Paavalin puhumaan ja toimimaan ”avoimesti”.

Mooses pani kasvoilleen peitteen, sillä hän tiesi toimivansa lyhytaikaisesti (2. Moos. 34: 33 - 35). Tästä seuraa, että Mooseksen seuraajat ovat suljettuja, he eivät näe, mutta Paavalin ryhmä (apostolit) ovat avoimia, heillä on näkökyky. ”Heidän mielensä paatuivat” on lainaus profeetta Jesajalta (Jes. 6: 9 – 10; 29: 10) ja Moosekselta (5. Moos. 29: 3). ”Sama peite pysyy edelleenkin paikoillaan, kun he lukevat vanhan liiton kirjoituksia.” He lukevat, mutta eivät ymmärrä. Vanha liitto osoittaa, että se on ”vanhentunut”. ”Sillä vasta Kristus sen poistaa” osoittaa, että oikea ymmärrys tulee vasta Kristuksen persoonassa.

Mutta jos Kristusta ei oteta vastaan, tuo peite säilyy juutalaisten ”sydänten päällä”, silloin kun luetaan ”Mooseksen lakia”. Mooseksen laki tarkoittaa tässä viittä Mooseksen kirjaa (2. Aik. 25: 4; Neh. 13: 1; Ap.t. 15: 21; Mark. 12: 26).

”Sydämensä kääntyy Herran puoleen” merkitsee kääntymistä Jumalan puoleen, joka on ilmestynyt Kristuksessa. Vain silloin ihminen voi ymmärtää Jumalan toiminnan maailmassa, ”peite otetaan pois”.

”Herra on Henki” jakaa tutkijoiden mielipiteet, mitä Paavali tässä tarkoitti. Voi olla, että hän tarkoitti meidän sanoillamme Pyhää Henkeä, mutta todennäköisesti hän tarkoitti sillä Isää Jumalaa. Paavalin

tarkoitus on korostaa tässä Jumalaa Henkenä ja näin torjua ajatus, että hän edelleen toimisi lain kirjaimen mukaan (vrt. 2. Kor. 3: 6). ”Siellä on vapaus”: ne, joita Henki ohjaa, eivät enää ole lain alaisia (Gal. 5: 18).

”Me kaikki, jotka kasvot peittämättöminä” tarkoittaa niitä, jotka uskovat Kristukseen. ”Katsellemme Herran kirkkautta”. Kristus on Jumalan kuva ja kirkkaus (1. Kor. 11: 7) ja ”Jumalan kirkkaus säteilee Kristuksen kasvoilta” (2. Kor. 4: 6). ”Muutumme saman kirkkauden kaltaisiksi”: pelastus on kehittymistä samankaltaisuuteen Kristuksen kanssa. ”Kirkkaudesta kirkkauteen” tarkoittaa kykyä ylistää Jumalaa. ”Tämän saa aikaan Herra, joka on Henki” ilmaisee, että muutoksen tekee Jumala Henkensä kautta.

Päivän evankeliumi

”Jeesus kulki kerran sapattina viljapellon laitaa, ja hänen opetuslapsensa katkoivat tähkäpäitä, hiersivät niitä käsissään ja söivät. Muutamat fariseukset sanoivat: ”Miksi teette sellaista, mitä sapattina ei ole lupa tehdä?” Jeesus vastasi: ”Ettekö ole lukeneet, mitä Daavid teki, kun hänen ja hänen miestensä tuli nälkä? Hän meni Jumalan huoneeseen ja otti uhrileivät, söi ja antoi miehilleen, vaikka niiden syöminen on sallittua ainoastaan papeille.” Ja Jeesus sanoi vielä: ”Ihmisen Poika on sapatin herra.” Eräänä toisena sapattina Jeesus meni synagogaan ja opetti. Siellä oli mies, jonka oikea käsi oli surkastunut. Lainopettajat ja fariseukset pitivät silmällä, parantaisiko Jeesus sapattina, sillä he etsivät tilaisuutta nostaakseen syytteen häntä vastaan. Mutta Jeesus tiesi, mitä heillä oli mielessä. Hän sanoi miehelle, jonka käsi oli surkastunut: ”Nouse ja tule tänne eteen.” Mies nousi paikaltaan ja astui esiin. Jeesus sanoi: ”Vastatkaa minulle: kumpi on sapattina luvallista, tehdä hyvää vai tehdä paha, pelastaa ihmishenki vai tuhota ihminen?” Hän katsoi heitä kaikkia ja sanoi miehelle: ”Ojenna kätesi.” Mies teki niin ja hänen kätensä tuli ennalleen. (Luuk. 6: 1 – 10)

Näissä kahdessa peräkkäisessä kertomuksessa Jeesus tekee vapauttavia tekoja sapattina. Hän osoittaa olevansa sapatin Herra. Nämä kertomukset ovat myös Matteuksella (Matt. 12: 1 – 8, 9 – 14) ja Markuksella (Mark. 2: 23 – 28; 3: 1 – 6).

”Kerran sapattina” sisältää oikean tiedon, kyse on sapatista, mutta sana ”kerran” ei kerro koko totuutta. Alkuperäinen sana on suomennettuna ”toinen ensimmäinen”. Sen merkityksestä on kiistelty. On esitetty, että se on ensimmäinen sapatti juutalaisen pääsiäisen jälkeen. Muitakin teorioita on. Kirjoitan tämän auki lähinnä siksi, että erilaisissa käännöksissä eri kielillä tämä kohta on kirjoitettu hieman eri tavoin.

Mooseksen lain mukaan oli sallittua ”käsien kerätä tähkähäntä” (5. Moos. 23: 26) toisen pellolta. Sapattina oli kaikenlainen työnteko kielletty (2. Moos. 20: 8 – 10). Tämän takia fariseukset moittivat heitä.

Jeesuksen vastaus on myös Vanhasta testamentista (1. Sam. 21: 4 - 7). Siinä ei ole kyse sapatista, vaan kielletyn ruoan nauttimisesta (3. Moos. 24: 5 – 9). Jeesuksen vastauksen huomio on siinä, että sekä Daavid miehineen että Jeesuksen opetuslapset tekivät jotain, mikä oli kiellettyä Mooseksen laissa. Näin Jeesus myönsi fariseusten huomion.

Tärkein asia tulee seuraavaksi: ”Ihmisen Poika on sapatin Herra”. Jeesus on Jumalan edustaja lopun ajan toiminnassa, Ihmisen Poika. Hän on alistanut sapatin itselleen ja Jumalan valtakunnan toteutumiselle. Tämä merkitsee myös (Mooseksen) lain alistamista Hänelle. Sapattimääräysten noudattaminen aiheutti keskustelua varhaisessa kirkossa. Evankelista painottaa, että sapatinkin kohdalla on uusi järjestys.

Jeesus sai toiminnallaan ja opetuksellaan vastustajia niistä, jotka opettivat Mooseksen lain kirjaimellista toteuttamista. Kertomuksessa mainitaan lainopettajat ja fariseukset. He seurasivat Jeesuksen toimintaa pyrkien löytämään Hänen rikkeensä Mooseksen lakia vastaan voidakseen tuomita Hänet lain rikkomisesta.

Jeesus paransi sapattina synagogassa miehen, jolla oli oikea käsi surkastunut. Tällä toiminnalla Jeesus osoitti, että sapattina sai tehdä hyvää ja pelastaa toisen ihmisen elämä. Parantamalla sairaan Jeesus osoittaa, mitä on oikea myötätunto toista ihmistä kohtaan.